

Vademecum usuwania azbestu

Informator Samorządowy EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

**Gdzie można
uzyskać
finansowanie?**

str. 4

AZBEST
najczęściej
zadawane pytania

str. 10

**Jak skutecznie
przygotować przetarg?**

str. 6

Naturalnie zgodnie z prawem

Środowisko i Innowacje zarządza największym składowiskiem w Polsce, posiadającym najnowocześniejszą instalacją do unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

Instalacja IPPC czyli składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, zarządzane przez Środowisko i Innowacje, zlokalizowane jest na gruntach miejscowości Dobrów (gm. Tuczępy), na terenach zdegradowanych po eksploatacji siarki przez kopalnię w Grzybowie.

Składowisko jest położone na wyjąłkonych terenach posiarokowych, wokół których w promieniu jednego kilometra znajdują się jedynie nieużytki bez żadnych zabudowań. Taka lokalizacja sprawia, że instalacja nie ma negatywnego wpływu na zdrowie ludzi.

Środowisko i Innowacje świadczy kompleksowe usługi w zakresie gospodarowania odpadami nie-

bezpiecznymi (o kodach: 170601 i 170605), polegające na unieszkodliwianiu, magazynowaniu, zbieraniu, pakowaniu oraz ich transporcie. W Polsce tylko na specjalistycznym składowisku w Dobrowie unieszkodliwia się wyłącznie odpady niebezpieczne zawierające azbest.

Składowisko działa zgodnie z obowiązującym prawem, dyrektywami unijnymi, na podstawie zintegrowanego pozwolenia dla instalacji do składowania odpadów z dnia 12.11.2007 (nr ŚR.III.6618-8/07) oraz na podstawie pozwolenia wydanego decyzją z dnia 28.11.2007 r. (znak RLO-7647/53/05/07) na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów niebez-

piecznych na terenie całego kraju. Środowisko i Innowacje posiada zintegrowany system zarządzania potwierdzony środowisko-wym certyfikatem ISO 14001 oraz certyfikatem jakości ISO 9001. Spółka jako jedyna w Polsce zabezpiecza karty przekazania odpadów (KBO) specjalnymi hologramami, które uniemożliwiają nielegalne używanie tych dokumentów.

Instalacja IPPC w Dobrowie jest monitorowana przez najważniejsze instytucje państwowe, odpowiedzialne za ochronę środowiska oraz bezpieczeństwo i zdrowie ludzi. Środowisko i Innowacje posiada decyzje, zezwalające na prowadzenie prac na terenie całego kraju, wydane przez odpowiednie władze administracyjne.

Vademecum usuwania azbestu

Informator Samorządowy

Patronat merytoryczny:

Iwona Skowrońska-Przygodzka, Zdzisław Zięba,
Włodzimierz Kogut, Ewelina Kopczan-Surmacz

Opracowanie graficzne: Tomasz Woźniak

Redakcja: Tap Us Media

Kontakt: vademecum@sii.com.pl

ŚRODOWISKO I INNOWACJE

Wydawca: Środowisko i Innowacje Sp. z o.o.

www.sii.com.pl • biuro@sii.com.pl

28-142 Tuczępy, Dobrów 8

tel. (15) 864 51 13, faks: (41) 260 50 01

Prezes Zarządu: Zbigniew Pik

Członek Zarządu i Dyrektor Handlowy: Zdzisław Zięba

Dyrektor Generalny: Iwona Skowrońska-Przygodzka

Dyrektor Techniczny: Włodzimierz Kogut

Dyrektor Marketingu: Ewelina Kopczan-Surmacz

Wydanie bezpłatne. Wszelkie prawa zastrzeżone ©

Spis treści:

- **Naturalnie zgodnie z prawem** - gdzie się znajduje i w jaki sposób funkcjonuje największe składowisko azbestu w Polsce strona 2
- **Aktualności** – bieżące informacje o usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu w Polsce strona 3
- **Pieniądże dla uczciwych** – jak pozyskać i skutecznie wykorzystać dofinansowanie na usunięcie azbestu z terenu gminy strona 4
- **Wybór należy do samorządu** – wszystko co powinny wiedzieć Jednostki Samorządu Terytorialnego przed ogłoszeniem azbestowego przetargu strona 6
- **Jedyna taka instalacja** - pierwsza instalacja w Polsce, gdzie unieszkodliwianie azbestu odbywa się równocześnie z rewitalizacją środowiska zdegradowanego strona 8
- **Zadania pod znakiem zapytania** - odpowiedzi na pytania zadawane najczęściej przez samorządy w trakcie przygotowań Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia strona 10
- **Studium przypadku** – jak polskie gminy radzą sobie z usuwaniem odpadów zawierających azbest . . strona 12

UWAGA!

W celu zamówienia bezpłatnej prenumeraty kwartalnika **Vademecum usuwania azbestu**, wyślij wiadomość o treści: „ZAMAWIAM” na adres e-mail: **vademecum@sii.com.pl**

Aktualności

Gazeta biznesu na składowisku azbestu

Spółka Środowisko i Innowacje z Dobrowa (gm. Tuczępy), zarządzająca największym w Polsce składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, została Gazetą Biznesu 2011.

– Znaleźliśmy się w gronie najdynamiczniej rozwijających się małych i średnich firm w Polsce, które osiągnęły najwyższy przyrost obrotów w ciągu 3 ostatnich lat – informuje Ewelina Kopczan-Surmacz – Dyrektor Marketingu spółki Środowisko i Innowacje.

Opracowaniem rankingu na zlecenie dziennika "Puls Biznesu" zajmuje się wywiadownia gospodarcza Coface, wyspecjalizowana w gromadzeniu i opracowaniu informacji o firmach. Z punktu widzenia "Pulsu Biznesu" gazeta to firma średniej wielkości, która dzięki niezwykle dynamicznemu rozwojowi doskonale daje sobie radę wśród największych konkurentów. W razie zagrożenia z ich strony po prostu ucieka do przodu.

Konkurs Azbest 2012

Już niebawem rozpocznie się nabór wniosków do konkursu dla gmin Azbest 2012. Każda Jednostka Samorządu Terytorialnego może wygrać pokaźną dotację na pokrycie kosztów związanych z opracowaniem Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z terenu gminy wraz z inwentaryzacją.

Jak co roku Ministerstwo Gospodarki wspiera finansowo realizację zadań wynikających z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. W ramach tych działań wszystkie gminy w Polsce mają możliwość wzięcia udziału w konkursie Ministerstwa Gospodarki na opracowanie Programów Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z terenu gminy wraz z inwentaryzacją. Dotacja dla gmin może wynieść aż do 80 proc. czyli gminy, które zwyciężą w konkursie muszą pokryć jedynie 20 proc. kosztów związanych z opracowaniem azbestowych programów. Konkursowy tryb wyboru wykonawców zadań umożliwia realizację i finansowanie działań innowacyjnych, ale zawsze zgodnych z zadaniami wskazanymi w Programie.

Wzorem lat ubiegłych z Jednostkami Samorządu Terytorialnego na wykonanie zadań zostaną zawarte porozumienia, natomiast z firmami, instytucjami naukowymi i innymi podmiotami niebędącymi JST zostaną zawarte umowy. Po zakończeniu realizacji zadań wykonawcy zgodnie z zawartymi porozumieniami i umowami są zobowiązani do złożenia sprawozdania końcowego z realizacji zadań.

32 mln zł do wzięcia

NFOŚiGW wciąż dysponuje pieniędzmi dla gmin chętnych do usuwania azbestu ze swojego terenu.

Dwa lata temu Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie uruchomił program priorytetowy na lata 2010-2013, w ramach którego środki finansowe na usuwanie materiałów zawierających azbest w gminach przekazywane są poszczególnym Wojewódzkim Funduszom Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Łączna kwota planowanych wypłat to 38 mln zł, z tego zostało jeszcze na rok 2012r. – 10 mln zł i 2013 r. – 22 mln zł.

Pieniądze dla uczciwych

Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest opłaca się tylko gminom, które współpracują z legalnie działającymi firmami. Samorządy, które będą chciały oczyścić swój teren z azbestu tanim kosztem, mogą stracić unijne dotacje i zapłacić ogromne kary.

W 2002 roku w Ministerstwie Gospodarki powstał „Program usuwania azbestu”, który zakładał, że usunięcie z polskich domów 15,5 mln ton azbestu w ciągu 30 lat będzie kosztowało 48 mld złotych.

Jednak według danych Ministerstwa Gospodarki tylko połowa gmin ma opracowane specjalne plany usuwania azbestu (warunek konieczny do rozpoczęcia takich prac na danym terenie), a do usunięcia pozostaje jeszcze 14,2 mln ton. Niebagatelny wpływ na taki stan rzeczy miały regulacje prawne uniemożliwiające jednolitość samorządu terytorialnego dofinansowywanie. Na początku 2011 r. weszła jednak w życie zmiana ustawy Prawo ochrony środowiska, która pozwoliła samorządom udzielić dotacji swoim mieszkańcom z budżetów gmin i powiatów na usuwanie wyrobów azbestowych. To powinno przyczynić się do wzrostu tempa usuwania azbestu na terenie kraju.

Znalazły się fundusze

Ale największym motywatorem dla samorządowców nie są ustawy lecz pieniądze. Tych do tej pory było jak na lekarstwo, gdyż gminy z własnych środków nigdy nie finansowały usuwania azbestu wychodząc z założenia, że rządowe zalecenia powinien finansować rząd. Z budżetu państwa zaś w ciągu dziewięciu lat na ten cel popłynęło w sumie nieco ponad 10 mln złotych. Ministerstwo Gospodarki stwierdziło bo-

wiem, że ponad 90 proc. kosztów usunięcia trującego azbestu powinni pokryć jego właściciele czyli obywatele. Ci zaś – jak wynika ze statystyk ministerialnych – wcale się do tego nie kwapią i liczą na wsparcie samorządów. Problem na pozór tkwi w braku pieniędzy. Z raportów Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej wynika jednak, że pieniędzy na unieszkodliwianie polskiego azbestu nie brakuje. Od 2004 r. można je pozyskiwać z funduszy unijnych. Co prawda żaden z programów operacyjnych nie obejmował bezpośrednio działań związanych z usuwaniem materiałów zawierających azbest, nie oznacza to jednak, że Komisja Europejska nie przewidziała ich w swoich planach. Środki na ten cel znajdują się chociażby w puli 67,3 mld euro przeznaczonych na realizację Narodowej Strategii Spójności (polityka spójności finansowana z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności). Niewiele polskich urzędów wpadło na to, żeby sięgnąć po te pieniądze w kontekście azbestu.

Tylko legalnie

W 2010 roku Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) uruchomił – w oparciu o środki unijne – program priorytetowy, w ramach którego przekazuje dotacje dla samorządów na działania związane z usuwaniem azbestu. Gminy, które chcą skorzystać z tych funduszy muszą najpierw opracować

we własnym zakresie specjalny plan usuwania azbestu a potem zwrócić się do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o dofinansowanie. To jednak dopiero początek drogi, bo gminy, które już opracowały plany usuwania azbestu i mają unijne pieniądze, muszą wybrać usługodawcę w drodze przetargu. Oficjalnie demontażem, transportem i utylizacją wyrobów zawierających azbest mogą zajmować się wyłącznie firmy ze specjalnymi uprawnieniami, zarejestrowane w Ministerstwie Gospodarki (w sumie ok. 300). Tylko przedsiębiorstwa z tej listy mogą startować w przetargach. – Do takich przedsiębiorstw zalicza się Środowisko i Innowacje, spółka zarządzająca największym legalnie działającym w Polsce składowiskiem odpadów niebezpiecznych – informuje Zdzisław Zięba – Członek Zarządu i Dyrektor Handlowy spółki Środowisko i Innowacje.

Tanio za karę

Tymczasem podmiotów zajmujących się tym nielegalnie jest kilka razy więcej. Tylko na południu Polski azbest usuwa ponad 300 firm, czyli więcej niż tych legalnych w całym kraju. Nieuczciwi przedsiębiorcy bez ministerialnych uprawnień wygrywają przetargi, bo często proponują gminom ceny o połowę niższe od firm działających legalnie.

Azbestowe odpady usunięte przez nielegalne firmy trafiają do lasów i

na dzikie wysypiska. Ile tego jest i gdzie są ukryte? Nie istnieją nawet najbardziej ogólne szacunki, dotyczące nielegalnych wysypisk. Niebawem proceder może zostać ukrócony, bo w Ministerstwie Gospodarki powstają przepisy zakładające, że w przyszłości gmina będzie właścicielem wytworzonych na jej terenie odpadów zawierających azbest i będzie odpowiadać za ich właściwe zagospodarowanie. Wówczas jeśli gmina wybierze taną firmę wywożącą odpady azbestowe poza legalnie funkcjonujące składowiska, będzie musiała je na własny koszt wykopać

i ponownie zagospodarować. Tym razem bez dofinansowania unijnego.

Koszty samorządów, które nawiązały współpracę z firmami krzakami wzrosną jeszcze bardziej gdy za kilka lat sprawą zainteresuje się Komisja Europejska i sprawdzi, jak zagospodarowano w Polsce azbest usunięty za unijne pieniądze. Gdy się okaże, że w gminach azbest znajduje się w lasach zamiast na składowiskach, to najpierw polski rząd zapłaci potężną karę, a potem zostaną ukarane samorządy. Nieuczciwe gminy dodatkowo będą musiały zwrócić unijne dotacje. - Krótko

mówiąc: usuwanie i unieszkodliwianie azbestu opłaca się tylko z firmami, działającymi zgodnie z obowiązującym prawem – podkreśla Zdzisław Zięba.

Ewelina Kopczan-Surmacz

Jak uzyskać dofinansowanie?

Oto podstawowe kroki, które powinien wykonać samorząd by uzyskać dofinansowanie na usunięcie odpadów azbestowych na swoim terenie i – przede wszystkim - skutecznie te pieniądze wykorzystać.

1. Stwórz specjalny plan usunięcia azbestu – najlepiej wykorzystując doświadczenie profesjonalnych firm wyspecjalizowanych w usuwaniu i unieszkodliwianiu odpadów zawierających azbest.
2. Złóż wniosek o dofinansowanie zawierający ww. plan do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
3. Po otrzymaniu zgody na dofinansowanie ogłoś przetarg, w ramach którego wyłonisz wykonawcę zaplanowanych prac. Pamiętaj, że powinna to być firma znajdująca się na liście Ministerstwa Gospodarki, która ma podpisaną umowę z legalnie działającym składowiskiem.
4. Dopilnuj, żeby wykonawca usuwał azbest dokładnie z wytycznymi Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
5. Złóż raport z realizacji zadania w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Pamiętaj, że cała dokumentacja i certyfikaty, które przedstawi ci wykonawca muszą odwzorowywać stan zgodny z rzeczywistą sytuacją odpadów usuniętych.

Wybór należy do samorządu

Umiejętne przeprowadzenie przetargu na wyłonienie firmy, która usunie materiały zawierające azbest, to dla polskich gmin jedna z największych barier do pokonania.

Po 1945 r. do Polski sprowadzano niezliczone ilości azbestu, z czego większość wykorzystano do produkcji budowlanych wyrobów azbestowo-cementowych. Dzięki swoim

plastyczności i wytrzymałości płyt eternitowych, a na wsiach nawet 1 mld mkw, przy czym aż 30 mln mkw tych płyt powstało przed 1940 r., są to więc wyroby bardzo stare i skorodowane czyli

naszego kraju powinno zostać usuniętych 4 mln ton wyrobów azbestowych.

Największy problem

Najcięższą pracę do wykonania mają województwa mazowieckie i lubelskie, bo tam azbestu znajduje się najwięcej. Ale nawet w regionach gdzie stężenie materiałów zawierających azbest nie jest zbyt duże, usuwanie ich okazuje się bardzo trudne. Większość gmin bowiem nie potrafi przygotować programów usuwania azbestu i nie wie ile wyrobów azbestowych znajduje się na ich terenie. Bardzo często samorządy nie orientują się też w jaki sposób pozyskiwać dofinansowanie na usuwanie azbestu. Przy odrobinie samozaparcia samorządowców są to jednak bariery do pokonania. - Najważniejszym etapem procesu oczyszczenia gminy z azbestu jest zorganizowanie przetargu i wyłonienie profesjonalnego wykonawcy, a to jest już „wyższa szkoła” jazdy – podkreśla Zdzisław Zięba, Dyrektor Handlowy i Członek Zarządu spółki Środowisko i Innowacje.

Każda gmina, która posiada Decyzję Zatwierdzającą Program Gospodarki Odpadami ma możliwość uzyskania dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) na realizację zadań związanych z usuwaniem azbestu od swoich mieszkańców. Może z nich skorzystać pod warunkiem, że w drodze przetargu wyłoni wykonawcę robót. Zgodnie z przepisami takie prace można zlecić tylko firmie, która ma doświadczenie oraz możliwości utylizacji azbestu.

Zadanie do wykonania

– Ogłaszając przetarg gminy powinny posiadać inwentaryzację wyrobów zawierających azbest na swoim terenie, co pozwala im na określenie wielkości przedsięwzięcia, które stoi przed nimi – tłumaczy Zdzisław Zięba. Gmina zbiera wnioski od swoich

niezaprzeczalnym zaletom, m.in. odporności na wysokie temperatury, działanie mrozu, kwasów i substancji żrących, azbest wykorzystywano powszechnie. Dlatego produkcja materiałów zawierających azbest lawinowo rosła. Azbest znalazł w sumie zastosowanie w ponad 3 tys. technologii (głównie budownictwo, energetyka, transport, przemysł chemiczny, hutnictwo, metalurgia i przemysł ceramiczny), przy czym najczęściej wykorzystywany był chryzotyl (azbest biały), rzadziej krokidolit (azbest niebieski) i amozyt (azbest brązowy), a w najmniejszych ilościach antofilit.

Masa azbestowa

Po złotych latach azbestu na terenie całej Polski pozostała nam pamiętka w postaci 15,5 mln ton wyrobów zawierających azbest. Z tego 14,9 mln ton to płyty azbestowo-cementowe (ponad 1,3 mld mkw) oraz 0,6 mln ton rur i innych wyrobów. W miastach zabudowanych jest ponad 300 mln mkw

niezwykle toksyczne. Według szacunkowych danych Ministerstwa Gospodarki do roku 1994 zdemontowano jedynie od 37 do 74 mln mkw płyt eternitowych i 59 tys. ton rur. Pomimo faktu, że już dawno temu udowodniono szkodliwość azbestu dla zdrowia, w Polsce produkować nie można go dopiero od 1997 roku. Dlatego w 2002 roku na terenie Polski znajdowało się ogółem aż 15,5 mln ton wyrobów zawierających azbest, w tym 14,9 mln ton płyt azbestowo-cementowych, 600 tys. ton rur i innych wyrobów. Na lata 2002-2032 rząd przyjął „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest sto-sowanych na terytorium Polski”, którego celem jest sukcesywne usuwanie i unieszkodliwienie azbestowych odpadów. W 2009 roku rządowy program przemianowano na „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Założono w nim, że do końca 2012 roku z terenu

mieszkańców, które powinny zawierać poza danymi osobowymi i kontaktowymi również ilość azbestu podaną w mkw, rodzaj płyty (płaska, faliasta), zakres prac (demontaż, zbiórka), rodzaj budynku (mieszkalny, gospodarczy). Mając na uwadze te dane samorząd określa rodzaj i wielkość zadania do przetargu. Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, gmina dokonuje wyboru firmy. Z nią też zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania

wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz określonego terenu z azbestu.

– W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac – zaznacza Zdzisław Zięba.

Niezależnie od obowiązków wykonawcy, gmina powinna poinformować mieszkańców lub użytkowników budynku, budowli, in-

stalacji lub urządzenia oraz terenu, o zamiarze usunięcia niebezpiecznych materiałów zawierających substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla ludzi oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością. W trakcie wykonywania zadań gminy powinny też prowadzić monitoring ze sposobu realizacji prac przez wykonawcę oraz gdzie zostaje wywożony odpad (kontakt ze składowiskiem wskazanym w ofercie).

Jerzy Świdarski

Zanim wyłoniś zwycięzcę...

W trakcie trwania procedury przetargowej przy wyborze wykonawcy (czyli firmy, która usunie materiały zawierające azbest), zamawiający (czyli gmina/miasto) powinien zwrócić szczególną uwagę na następujące elementy oferty:

1. Czy firma biorąca udział w przetargu ma odpowiednie i aktualne decyzje tj. w przypadku demontażu – decyzję zatwierdzającą Program Gospodarki Odpadami wydaną przez Marszałka Sejmiku Wojewódzkiego oraz decyzję na transport odpadów niebezpiecznych wydaną przez Starostę Powiatu?
2. Czy firma biorąca udział w przetargu posiada stosowne referencje odpowiadające zadaniu ogłoszonemu w SIWZ – czy już wykonywała prace dla gmin w zakresie demontażu i zbiórek odpadów azbestowych? Uwaga: zdarzają się firmy, biorące udział w postępowaniu przetargowych, bez żadnego doświadczenia. Wybór takiego wykonawcy powoduje komplikacje np. poprzez niewłaściwą kalkulację i zaniżanie ceny realizacji zadania.
3. Czy firma biorąca udział w przetargu ma wystarczające zaplecze finansowe przez cały okres trwania zadania? Specyfika tych robót polega na tym, że są one rozciągnięte w czasie i płatność następuje po ich wykonaniu. Uwaga: wykonawca nie posiadający zaplecza finansowego nie jest w stanie w efekcie końcowym wykonać zadania ze względu na koszty ponoszone w trakcie trwania prac.
4. Czy firma biorąca udział w przetargu ma odpowiednią ilość przeszkolonych pracowników? Uwaga: często się zdarza, że wykonawca korzysta z przypadkowych pracowników bez stosownych badań i szkoleń.
5. Czy firma biorąca udział w przetargu posiada wystarczającą bazę transportową własną lub wynajętą na podstawie odpowiednich umów? Uwaga: niektórzy wykonawcy nie mają możliwości technicznych do wykonania zadania.
6. Czy firma biorąca udział w przetargu stosuje odpowiednie środki ochrony osobistej pracowników? Najlepszy jest wykaz takich środków przedstawiony zamawiającemu.
7. Czy firma biorąca udział w przetargu posiada aktualną umowę ze składowiskiem azbestu? Uwaga: umowa powinna zawierać załączone oświadczenie ze składowiska o gotowości przyjęcia odpadów od wykonawcy z bieżącą datą.

Jedyna taka instalacja

Środowisko i Innowacje zarządza największym w Polsce składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. To jedyna, ekologiczna instalacja w Europie, na której unieszkodliwianie azbestu odbywa się równocześnie z rewitalizacją środowiska zdegradowanego przez byłą kopalnię siarki.

Spółka Środowisko i Innowacje powstała zaledwie cztery lata temu w odpowiedzi na potrzeby polskiego rynku zarządzania odpadami.

– W Polsce brakowało nowoczesnej instalacji zapewniającej jednocześnie bezpieczne unieszkodliwianie materiałów zawierających azbest i ochronę środowiska naturalnego – relacjonują założyciele spółki Iwona Skowrońska-Przygodzka i Zbigniew Pik.

W 2008 roku firma zakończyła budowę nowoczesnej instalacji do bezpiecznego unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Celem inwestycji

było bezpieczne usuwanie i unieszkodliwianie materiałów zawierających azbest oraz ochrona środowiska poprzez zmniejszenie emisji wtórnej pyłu azbestowego do atmosfery.

Innowacyjna rewitalizacja

Instalacja powstała i jest zarządzana zgodnie z IPPC (ang. Integrated Pollution Prevention and Control) czyli Dyrektywą Unii Europejskiej nr 96/61/WE z 24 września 1996 r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania i zmniejszania zanieczyszczeń.

– Spółka Środowisko i Innowacje podeszła do unijnych wymogów w

sposób niezwykle innowacyjny i świadomie posadowiła instalację na terenie bogatym w ropy krakowieckie, przez co przyczyniła się do rewitalizacji terenów po eksploatacji siarki, a tym samym zapewnia prawidłową gospodarkę odpadami azbestowymi w woj. świętokrzyskim i na terenie całego kraju. Jest to największa instalacja do unieszkodliwiania odpadów azbestowych w Polsce i jako jedyna wykorzystuje w tak szerokim zakresie ukształtowanie i właściwości terenu – podkreśla Zbigniew Pik – Prezes Zarządu spółki Środowisko i Innowacje. Składowisko odpadów niebez-

piecznych zawierających azbest, zlokalizowane jest na gruntach w miejscowości Dobrów (gmina Tuczępy), na terenach zdegradowanych po eksploatacji siarki przez kopalnię Siarki w Grzybowie. Zajmuje ono teren o powierzchni 72 600 m², w tym powierzchnia przeznaczona pod składowanie odpadów 46 440 m². Pojemność składowiska wraz z warstwami przesypowymi wynosi 190 000 m³. Przewidywana objętość odpadów zawierających azbest możliwa do zdeponowania na składowisku wynosi 175 000 m³. W trakcie realizacji jest kolejny etap rozbudowy składowiska o kolejne milion ton.

Bezpieczne unieszkodliwianie

Na składowisku unieszkodliwiane są wyłącznie odpady azbestowe pochodzące z remontu i demontażu obiektów budowlanych. Odpady dowożone są samochodami przez podmioty posiadające stosowne zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych, w opakowaniach typu BIG-BAG lub jako pakiety szczelnie osłonięte kilkoma warstwami folii polietylenowej i trwale przymocowane do specjalnej palety. Masa odpadów w opakowaniu kontenerowym wynosi około 1-2 Mg. Opakowania oznakowane są wg załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. nr 192 poz. 1876).

– Ludzie wykonujący prace przygotowawcze przy odpadach na składowisku są zaopatrzeni w odzież ochronną i maski w celu zabezpieczenia układu oddechowego przed przenikaniem pyłu azbestowego. Ilość osób przydzielonych do prac, przy wykonywaniu których występuje narażenie na działanie azbestu i jest ograniczany do niezbędnego minimum – wyjaśnia Dżiśław Zięba – Dyrektor Handlowy i Członek Zarządu spółki Środowisko i Innowacje.

Profesjonalne zarządzanie

Środowisko i Innowacje w ciągu czterech lat działalności, odnoto-

wała ponad 1000 proc. wzrost sprzedaży, co wskazuje na niezawodną funkcjonalność instalacji. Stało się tak pomimo faktu, że budowa instalacji wymagała niezwykle innowacyjnego podejścia w aspekcie ochrony środowiska przed wtórną emisją pyłów azbestowych co wiązało się z wysokimi nakładami inwestycyjnymi.

– Ale warto było. Badania oraz ciągły monitoring powietrza i wód opadowych wskazują na brak negatywnego oddziaływania na środowisko – tłumaczy Włodzimierz Kogut – Kierownik Składowiska w Dobrowie.

Już po roku działalności spółka Środowisko i Innowacje zdobyła za innowacyjność w świadczonych usługach Novatora roku 2008 w konkursie organizowanym przez Staropolską Izbę Przemysłowo Handlową. Dwukrotnie (w latach 2008 – 2009) została też wyróżniona tytułem „Partner Polskiej Ekologii” w Narodowym Konkursie Ekologicznym „Przyjaźni środowisku” pod patronatem Prezydenta RP. A potem niezwykle innowacyjne podejście firmy z Dobrowa do unieszkodliwiania azbestu zostało docenione na arenie międzynarodowej. Najpierw instalacja z Dobrowa zdobyła złoty medal na targach w Brukseli - Brussels Eureka Innova 2009. A potem została nagrodzona brązowym medalem na najbardziej prestiżowych w Europie targach ekologicznych Concours Lepine Le Salon International de L'invention de Paris 2010.

Powszechne uznanie dla działań Środowiska i Innowacji nikogo w Polsce nie zaskakuje.

Instalacja - składowisko odpadów azbestowych w Dobrowie całkowicie spełnia bowiem definicję „NAJLEPSZEJ DOSTĘPNEJ TECHNIKI” czyli zapobiega zanieczyszczeniom jednocześnie je eliminując. Na składowisku na bieżąco prowadzony jest monitoring środowiska oraz kontroli eksploatacji instalacji a wyniki pomiarów ewidencjonowane są w formie pisemnej. Metoda unieszkodliwiania stosowana przez Środowisko i Innowacje jest zatem uzasadniona ekologicznie i ekonomicznie.

– Dlatego na wymierne efekty naszego profesjonalnego zarządzania nie trzeba było długo czekać.

A to dopiero początek – podkreśla Ewelina Kopczan-Surmacz – Dyrektor Marketingu spółki Środowisko i Innowacje.

Jerzy Świdorski

Zadania pod znakiem

Realizacje zadań związanych z usuwaniem azbestu często stają w polskich gminach pod wielkim znakiem zapytania. Wśród samorządowców wiele wątpliwości budzą bowiem skomplikowane procedury przetargowe i brak odpowiedniej interpretacji obowiązujących przepisów prawnych. Oto odpowiedzi na najczęściej zadawane przez nich pytania w trakcie przygotowań Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ).

1. Jak obliczyć wagę azbestu znając całkowitą powierzchnię dachu wyrażoną w metrach kwadratowych (mkw)?

Ustawodawca przyjmuje przelicznik 12 kg dla eternitu falistego za 1 mkw, nie uwzględnia jednak tzw. zakładów płyty na płytę na pokryciu dachowym. Dlatego najlepiej zastosować przelicznik 16 kilogramów (kg) za 1 mkw dla eternitu falistego zaś dla eternitu płaskiego typu „caro” 12 kg za 1 mkw.

2. W jak sposób mieszkańcy powinni przygotować azbest do odbioru?

W przypadku demontażu mieszkańcy nie uczestniczą w przygotowaniu azbestu do odbioru. Robi to firma, która wykonuje zadanie na zlecenie gminy. Jeśli jednak chodzi o eternit zdemonstrowany wcześniej na własną rękę przez właściciela nieruchomości, to powinien on być złożony na drewnianej palecie oraz szczelnie owinięty folią o grubości 0,2 mm lub umieszczony w foliowych torbach tzw. „Big Bag”. Tak zapakowany powinien zostać opatrzony nalepką z napisem „Azbest” oraz ułożony w miejscu dogodnym dla dojazdu samochodu ciężarowego.

3. Na jakie dokumenty gminy powinny zwrócić szczególną uwagę?

Najważniejsze dokumenty jakie firmy powinny posiadać przy składaniu ofert dla gminy to: decyzja zatwierdzająca Program Gospodarki Odpadami w przypadku demontażu, decyzja na transport w przypadku zbiórek oraz aktualna umowa ze składowiskiem, działającym zgodnie z obowiązującym prawem.

4. Co powinni zrobić mieszkańcy, aby uczestniczyć w zadaniu usuwania azbestu?

Każda gmina sama decyduje o tym, jakie dokumenty należy składać, by wziąć udział w zadaniu usuwania azbestu. Czasami gminy życzą sobie przekazania kopii aktu własności działki, na której znajduje się budynek do demontażu oraz obligują swoich mieszkańców do zapłacenia podatku od kwoty na jaką została wykonana usługa u danego mieszkańca.

Na pewno konieczne jest złożenie wniosku, zawierającego następujące informacje: dane osobowe i kontaktowe; orientacyjną ilość azbestu podaną w metrach kwadratowych; rodzaj płyty (płaska lub falista); planowany termin demontażu lub zbiórki.

5. Jaki VAT należy zastosować przy obliczaniu ceny ofert?

Zgodnie z PKWiU 38.22 – „Usługi związane z przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów niebezpiecznych” należy stosować 8 proc. stawkę VAT. Podatek ten obliczamy w ten sposób bez względu na to czy mamy do czynienia z budynkami mieszkalnymi, czy też budynkami gospodarczymi.

6. Jakie dane powinna zawierać lista mieszkańców zakwalifikowanych do programu demontażu?

Oto niezbędne informacje jakie powinna zawierać lista dla wykonawcy: adres obiektu, kontakt do właściciela obiektu, powierzchnia dachu lub elewacji wyrażona w metrach kwadratowych, rodzaj płyty eternitowej (płaska, falista) oraz miejsce złożonego eternitu.

zapytania...

7. Jakie czynności powinna wykonać firma przed przystąpieniem do prac demontażowych?

Przed przystąpieniem do wykonania zadania firma powinna przygotować harmonogram wykonywania prac na podstawie rozmów z właścicielami posesji. Na 7 dni przed planowanymi robotami wykonawca powinien poinformować właścicieli o dniu i godzinie odbioru lub demontażu. Wykonawca prac demontażowych powinien uwzględnić zaplanowane terminy z firmami dekarскими, wykonanie zgłoszeń do Państwowej Inspekcji Pracy, Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

8. Jakie dokumenty powinni otrzymać mieszkańcy po wykonaniu zadania?

Zawartość dokumentacji, którą wykonawca powinien zostawić właścicielowi po zrealizowaniu zadania zależy o rodzaju przeprowadzonych czynności. W przypadku zbiórek będą to: protokół z odbioru, na którym powinna być wpisana powierzchnia w metrach kwadratowych oraz waga zebranego azbestu oraz karta przekazania odpadów podpisana przez firmę odbierającą azbest. W przypadku demontażu powinno być wystawione oświadczenie o prawidłowości wykonania robót, protokół z odbioru azbestu i karta przekazania odpadu dla mieszkańca.

9. Jak powinni być wyposażeni pracownicy wykonawcy, wykonujący zadanie zgodnie z przepisami?

Każdy pracownik wykonujący prace przy odpadach azbestowych powinien być wyposażony w kombinezon chroniący go przed pyłkami azbestowymi, maską chroniącą górne drogi oddechowe, rękawice, odpowiednie obuwie i dalej w przypadku demontażu sprzęt zabezpieczający przed upadkiem: szelki, liny i kask ochronny.

10. Jakich dokumentów potrzebuje gmina do rozliczenia końcowego?

Aby gmina mogła rozliczyć zadanie musi mieć Kartę Przekazania Odpadów na poszczególne zadania czyli zbiórkę oddzielnie i demontaże oddzielnie, protokoły końcowe na poszczególne zadania, protokół końcowy na całość zadania, oświadczenie o prawidłowości wykonania zadania w przypadku demontaży oraz protokoły cząstkowe ze zbiórek podpisane przez właścicieli posesji. Niektóre gminy wykonują dodatkowo zdjęcia z poszczególnych etapów robót, których wymagają czasami Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (należy sprawdzić, czy WFOŚiGW wymaga takiej dokumentacji).

11. Jak należałoby podać cenę aby rozliczenie końcowe było najprostsze?

Najlepszym sposobem końcowego rozliczenia jest podanie ceny cząstkowej za 1 tonę (Mg) azbestu.

12. Jak w najbardziej miarodajny sposób dokonać ustalenia wagi odbieranego odpadu azbestowego?

Najbardziej miarodajnym sposobem ustalenia wagi jest ważenie odpadu w momencie odbioru z posesji wagą hakową zaczepioną do pojazdu z urządzeniem dźwigowym typu HDS. Dobrym sposobem jest również zastosowanie przelicznika za metr kwadratowy - przyjmuje się 16 kg dla eternitu falistego i 12 kg dla eternitu płaskiego (patrz pytanie nr 1).

*odpowiedzi udzielał Zdzisław Zięba
– Dyrektor Handlowy i Członek Zarządu
w spółce Środowisko i Innowacje*

STUDIUM PRZYPADKU

Oczyszczone drogi Szczucina

Chcieć to móc - ta maksyma przyświecała gminie Szczucin przy walce z azbestem i sprawdziła się w stu procentach.

Na drogach gminy Szczucin znajdowała się największa w Polsce ilość wyrobów zawierających azbest. To spadek po wytwórni materiałów budowlanych azbestowo-cementowych. Wiele z jej produktów i odpadów poprodukcyjnych znalazło zastosowanie na terenie gminy. Ale głównym źródłem emisji włókien azbestu do atmosfery okazała się tam nawierzchnia dróg. Łączna objętość niebezpiecznych odpadów oraz mas ziemnych nimi zanieczyszczonych oszacowano prawie na 1 mln m³. Milowym krokiem w walce

z azbestem było opracowanie w latach od 2001 do 2002 wojewódzkiego programu unieszkodliwiania azbestu na przykładzie gminy Szczucin, w ramach którego zinwentaryzowano główne miejsce występowania materiału i wskazano metody ich zabezpieczenia. Walkę z nim na drogach rozpoczęto w 2002 r. Środki na ten cel pozyskano z WFOŚiGW i NFOŚiGW, z unijnych programów SAPARD i ZPORR oraz EkoFunduszu. Gmina zrealizowała też pilotażowy program "Zanieczyszczenie azbestem w Szczucinie" wraz

z Duńską Agencją Ochrony Środowiska. W jego ramach opracowano między innymi dokumentację zabezpieczenia odpadów w wybranych miejscach na terenie gminy. W efekcie tych wszystkich działań można dziś powiedzieć, że gmina w osiemdziesięciu procentach pozbyła się problemu azbestu.

– Oczywiście przy ogromnym zaangażowaniu władarzy gminy i ich mieszkańców – mówi Zdzisław Zięba – Członek Zarządu i Dyrektor Handlowy spółki Środowisko i Innowacje.

UWAGA KONKURS!

5 PIERWSZYCH JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO, KTÓRE WYŚLĄ DO NAS WIADOMOŚĆ O TREŚCI:

„VADEMECUM USUWANIA AZBESTU” na adres: vademecum@sii.com.pl,

OTRZYMA OD SPÓŁKI ŚRODOWISKO I INNOWACJE BEZPŁATNE WSPARCIE PRZY OPRACOWANIU PROGRAMU USUWANIA AZBESTU.

DEMONTAŻY

Zamość bez problemów

Jednym z najczęściej występujących problemów przy realizacji programu usuwania odpadów azbestowych jest brak precyzyjnego prowadzenia dokumentacji w trakcie realizacji zadania oraz po jego zakończeniu. W Zamościu tego rodzaju kłopotów udało się uniknąć.

Problem dokumentacyjny dotyczy głównie braku sprecyzowania jakich dokumentów - wskazujących na prawidłowo i zgodnie z przepisami wykonanie zadania - gmina oczekuje. Pojawia się on w przypadkach gdy umowa zawarta z gminą nie określa rodzaju ani sposobu sporządzenia dokumentacji prac. Dobrym rozwiązaniem jest uzgadnianie tego typu zasad pomiędzy przedstawicielem gminy oraz wykonawcą prac jeszcze przed rozpoczęciem realizacji zadania. Uzgodnienia te mogą być potem korygowane o powstające

w trakcie realizacji prac problemy i sugestie.

Gminą która zastosowała tego typu rozwiązanie jest Zamość, na której to zlecenie prace związane z usuwaniem azbestu wykonywane były w okresie od maja do października 2011 r. Już na etapie podpisywania umowy strony uzgodniły szczegółowo zasady prowadzenia prac oraz ich dokumentacji. - Uzgodnienia te zostały zastosowane i nie ulegały późniejszym zmianom ani korektom. Zadanie związane z usuwaniem odpadów azbesto-

wych na terenie gminy Zamość było największym tego typu projektem realizowanym przez spółkę Środowisko i Innowacje w 2011 roku. Ciągły monitoring prac zarówno ze strony przedstawiciela gminy jak i Środowiska i Innowacje oraz wzajemna pomoc pozwoliły, aby zadanie zostało zrealizowane sprawnie i bezproblemowo zarówno na etapie realizacji prac jak i ich rozliczenia na podstawie sporządzonej dokumentacji – podkreśla Zdzisław Zięba – Członek Zarządu i Dyrektor Handlowy spółki Środowisko i Innowacje.

Pamiętaj, że:

- firma składająca ofertę dla gminy powinna posiadać aktualną umowę podpisaną ze środowiskiem azbestu, działającym zgodnie z obowiązującym prawem,
- najlepszy sposób na końcowe rozliczenie to podanie ceny częściowej za 1 Mg azbestu,
- przy obliczaniu ceny ofert na usuwanie azbestu należy stosować 8 proc. stawkę VAT,
- każda gmina sama decyduje o tym, jakie dokumenty należy składać, by wziąć udział w przetargu na usuwanie azbestu,
- przed przystąpieniem do realizacji zadania firma musi przygotować harmonogram prac na podstawie rozmów z mieszkańcami,
- zawartość dokumentacji, którą właściciel powinien otrzymać po zrealizowaniu zadania za-

leży od rodzaju przeprowadzonych czynności (zbiórka lub demontaż),

- należy sprawdzić, czy WFOŚiGW wymaga dokumentacji fotograficznej z poszczególnych etapów realizacji zadania,
- przy demontażu mieszkańcy nie uczestniczą w przygotowaniu azbestu do odbioru,
- najbardziej miarodajnym sposobem ustalenia wagi usuniętego azbestu jest ważenie odpadu w momencie odbioru z posesji na wadze hakowej,
- obliczając wagę azbestu z powierzchni dachu najlepiej zastosować przelicznik 16 kg za 1 mkw dla eternitu falistego zaś dla eternitu płaskiego typu „caro” 12 kg za 1 mkw.

**ZARZĄDZANIE
ODPADAMI**
Spółka z o.o.

Zarządzanie Odpadami Sp. z o.o.
ul. Złota 59, 00-120 Warszawa
tel./fax: 48 22 581 80 77
e-mail: biuro@zo.com.pl
www.zo.com.pl

Przedsiębiorco,

Zarządzanie Odpadami sp. z o.o. oferuje pomoc przy zagospodarowaniu każdego odpadu jaki wytworzysz w ramach swojej działalności. Jeśli nie jesteśmy w stanie zagospodarować odpadu we własnym zakresie, znajdziemy dla Ciebie odbiorcę odpadu i wynegocjujemy najkorzystniejsze ceny.

Zarządzamy odpadami z budów, remontów, obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, w tym odpadami niebezpiecznymi.

Profesjonalna obsługa w zakresie:

- demontażu
- transportu
- utylizacji
- odzysku
- unieszkodliwiania
- likwidacji „dzikich składowisk”
- audytu środowiskowego

**DZIAŁ HANDLOWY
509 479 006**

Umiejętnie i zawczasu usunięty może być niegroźny!

**Azbest tak chętnie używany niegdyś w budownictwie jest bardzo toksyczny.
Dlatego jego usuwaniem muszą zajmować się specjaliści.**

Środowisko i Innowacje jest firmą, która o bezpiecznym usuwaniu azbestu wie wszystko.

Problem rozwiązujemy kompleksowo, począwszy od opracowania dokumentacji i programów gospodarki odpadami azbestowymi poprzez demontaż, zabezpieczenie ładunku, transport, aż po unieszkodliwienie odpadów na największym specjalistycznym składowisku w Polsce.

Dbamy o to, by na każdym z tych etapów bezpieczeństwo ludzi i środowiska było najważniejsze.

ŚRODOWISKO I INNOWACJE

ŚRODOWISKO i INNOWACJE

Dynamika rozwoju w trosce o środowisko

Największe składowisko odpadów azbestowych w Polsce

Niezawodny i nowoczesny partner biznesowy przy najbardziej wymagających pracach związanych z azbestem.

Jedyna w Polsce, nowoczesna, w pełni bezpieczna i ekologiczna instalacja do unieszkodliwiania azbestu i rewitalizacji zdegradowanych terenów po otworowej eksploatacji siarki, doceniona i nagrodzona na międzynarodowych targach w Brukseli i Paryżu.

Brussels Innova
2009

Concours-Lepine
Paris 2010

GAZELE
BIZNESU

ŚRODOWISKO i INNOWACJE Sp. z o. o.

Dobrów 8, 28-142 Tuczępy

T: (15) 864 51 13, F: (41) 260 50 01

biuro@sii.com.pl • www.sii.com.pl

